

Bogusław Pietrulewicz

Od Redakcji

Problemy Profesjologii nr 1, 9-12

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OD REDAKCJI

Na dłuższą metę nie ma nic bardziej praktycznego niż dobra teoria, ale teoria bez szansy na jej praktyczne zastosowanie szybko odchodzi w zapomnienie.

~ H. Gardner ~

Półrocznik, który oddajemy do rąk czytelnika, ma pełnić odąd funkcję synchronizująco-harmonizującą trud i dorobek przedstawicieli wielu różnych dyscyplin szczegółowych, zajmujących się określonymi fragmentami pracy człowieka, kładąc szczególnie mocny akcent na szerokopasmową problematykę pracy zawodowej, tak aby w konsekwencji poczynionych zabiegów uzyskać efekt współbrzmienia oraz maksymalizację osiągnięć pracy w służbie człowieka jako jej sprawcy i twórcy zarazem.

Niniejszym, specjalnym numerem nowego pisma rozpoczynamy wcale niełatwą drogę w pełni świadomego, aktywnego i odpowiedzialnego budowania trans – i ponaddziedziny wiedzy teoretycznej i praktycznej, zwanej operacyjnie „nauką o pracy”. Jesteśmy głęboko przekonani, iż dopełni ona zarówno merytorycznie, jak i kontekstualnie ze wszech miar szacowną „naukę o człowieku”, pozostając również ciągle jeszcze w stadium становienia.

Niewątpliwie w jej ramach interpretacyjnych winny znaleźć się niekwestionowane kamienie milowe, stanowiące solidne filary sygnalizowanej wyżej dziedziny. Tym niemniej sporo kluczowych aspektów, skądinąd zapoznanych lub zgoła nieznanymi, dopiero co odkrywanych – nierzadko na nowo, nadal czeka na ich dostrzeżenie i włączenie do składu podstawowego tejże „multinauki”.

Jak sądzimy, nasza propozycja, będąca w fazie refleksji naukowej i zmierzająca ku ujęciu koncepcyjnemu, ściśle koresponduje z wizją przyszłości pozytywnych nauk społecznych w wydaniu Seligmanowskim, koncentrujących się na tym, co najlepsze w kondycji ludzkiej, na mocnych stronach człowieka, jego potencjale rozwojowym i osobistym spełnieniu, na cnotach i zaletach charakteru, zdrowiu, szczęściu, dobrej pracy i mądrym życiu.

Warto więc pokusić się o włączenie do tego zespołu zagadnień pozytywnej nauki o pracy, z czym wiąże się rozpracowanie mechanizmów jej funkcjonowania, ustalenie charakteru powiązań komponentalnych, uznanie możliwych interakcji między poszczególnymi elementami i śledzenie dynamiki procesowej oraz określenie występujących korelacji.

Podkreślić też wypada, że interesuje nas – oprócz zgłębiania teoretycznych podstaw – praktyczne przełożenie tej wyjątkowej dziedziny. Oznacza to

zogniskowanie uwagi na strategiach aplikacyjnych, rozwiązaniach innowacyjnych, debiutach wdrożeniowych, pracach badawczo-rozwojowych, studiach projektowych i na radzeniu sobie z rozlicznymi implikacjami.

Nasze urealnione, usensownione i odpowiednio ukierunkowane działania można nazwać konstruktywnymi działaniami transgresyjnymi, przekraczającymi dotychczasowe granice możliwości i sukcesów jednostkowych w świecie wewnętrznym, materialnym, symbolicznym (poznawczym) i społecznym, które mają szansę stać się źródłem nowych i ważnych wartości pozytywnych, umocowujących nowe znaczenie pracy przyszłości.

Zdajemy sobie równocześnie sprawę z tego, iż w sytuacji podejmowania trudnych wyzwań i próby wyjścia poza to, co zastaliśmy w interesującej nas dziedzinie, narażamy się nieuchronnie na konflikt z tzw. polem, czyli z zespołem instytucji i ekspertów, występujących w roli sędziów, decydujących o konstrukcji konkretnej dziedziny i rodzajach cenionych w niej wytworów.

Żyjemy jednak nadzieję, że „Problemy profesjologii” zachęcą do twórczych poszukiwań, kwestionowania ortodoksyjnych poglądów, wychodzenia poza utarte schematy oraz eksperymentowania z przedkładanymi w nich propozycjami, pomysłami i ideami, a także doprowadzenia do krzepiących serca dysput naukowych, częstokroć nader kontrowersyjnych.

Podążając zgodnie z logiką wyводу, pragniemy teraz naszkicować sekwencje myślowe, ukierunkowujące obszar naszych dociekań.

Mają one charakter tez, nakreślających wybrane zagadnienia mogące przybliżyć zakresy badawcze profesjologii.

TEZA I

Jakie jest miejsce, rola i znaczenie pracy we współczesnych koncepcjach teoretycznych i praktycznych?

Wiek XXI w sposób szczególny uzasadnia nam potrzebę określenia pozycji pracy w systemie stosunków społecznych. Miejsce pracy fizycznej, zmienność pozycji i form pracy, jej wartości, spór o prymat wiedzy nad pracą, wzajemne relacje z innymi formami aktywności, a przede wszystkim nauki i czasu wolnego, to niektóre pytania o ten „podstawowy wymiar bytowania człowieka na ziemi” [Jan Paweł II].

TEZA II

Jak rozwiązać praktyczny dysonans pomiędzy nabytymi kwalifikacjami (i kompetencjami) w systemie kształcenia i doskonalenia zawodowego a potrzebami wewnętrznego i zewnętrznego rynku pracy?

Rynek pracy i zatrudnienia, będący odzwierciedleniem potrzeb gospodarki w zakresie kadr pracowniczych, wskazuje na rozbieżności między przygotowaniem kadr w systemie edukacyjnym a potrzebami zmieniającego się rynku pracy.

Dotychczasowe starania w tym względzie nie odpowiadają potrzebom. Swoista luka kwalifikacyjna jest mało elastyczna w stosunku do potrzeb gospodarki.

TEZA III

W jakim stopniu zawód ma wyznaczać rozwój życiowy, zawodowy, karierę życiową i zawodową jednostki?

Zmieniające się (wraz z rozwojem zawodowym) układy zawodów i specjalności nie nadążają za zmieniającą się rzeczywistością. Szeroko lub wąsko profilowane zawody, ich zmienność, zakres umiejętności, wiedzy i właściwości osobowych, które wyznaczają treść zawodu, powinny stanowić podstawę systemów przygotowania do pracy zawodowej.

Analizy wymagają treści zawodów w systemie przygotowania zawodowego, określenie czynności pracowniczych w przygotowaniu zawodowym, relacje przygotowania teoretycznego do przygotowania praktycznego itp.

TEZA IV

W jakim stopniu przebieg rozwoju zawodowego człowieka jest monitorowany, kształtowany, modyfikowany?

Periodyzacja procesu rozwoju zawodowego powinna lepiej pomóc w modyfikowaniu zgodnie z potrzebami rynku pracy, każdego etapu tego rozwoju.

Zarówno wychowanie pracownicze w początkowym okresie, jak też kształcenie zawodowe oraz możliwości rozwoju zawodowego człowieka na wewnętrznym i zewnętrznym rynku pracy wymagają lepszej systematycznej diagnozy, wsparcia oraz dostosowania do wymagań i zadań społecznych.

TEZA V

W jakim zakresie opisywane dotychczas obszary zakresowe pedagogiki pracy odzwierciedlają relacje pracy, wychowania, kształcenia, doskonalenia zawodowego?

Należy, jak sądzimy, zwrócić uwagę na relacje pomiędzy pedagogiką pracy, rozwojem zawodowym, zawodoznawstwem, kształceniem i doskonaleniem zawodowym. Również szerszych analiz wymaga określenie miejsca i roli poradnictwa i doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy w kształtowaniu aktywności zawodowej na poziomie przygotowania zawodowego oraz na zewnętrznym i wewnętrznym rynku pracy.

TEZA VI

W jakim stopniu kształtowanie aktywności pracowniczej w zakładzie pracy, tak w zakresie własnego rozwoju zawodowego jak i przedsiębiorczości, budowanie wiedzy i kultury organizacyjnej to zadanie przedsiębiorstwa, jednostki czy organizacji alternatywnych?

Jakie czynniki decydują o poziomie rozwoju zawodowego człowieka w sytuacji rynku pracy (wewnętrzny i zewnętrzny)? Rozwój zawodowy a sukces zawodowy. Patologiczne formy rozwoju zawodowego lub jego problemy – np. wypalenie, stres zawodowy.

TEZA VII

Jakie są modelowe ujęcia rozwoju zawodowego człowieka we współczesnej rzeczywistości społeczno-gospodarczej, prawnej, psychologicznej i pedagogicznej?

Jak przebiega dyskurs humanistyczny w pedagogice pracy.

Wniosek, jaki nasuwa się z pobieżnego prześledzenia nośności treściowej zaprezentowanych ciągów myślowych, jest jeden: rozwój potencjału pracy i doskonalenia kapitału ludzkiego sprzyja stymulacji progresji osobowości i wykreowaniu nowego stylu bycia i działania człowieka współczesnego. Zaś wyznacznikami postępu cywilizacyjnego są w równej mierze: wiedza, praca oraz kreatywność, i nic nie wskazuje na to, by któregokolwiek z nich mogło zabraknąć ludzkości tak w bliższym, jak i dalszym horyzoncie czasowym.

Zapraszamy serdecznie do publikowania na łamach półrocznika.

Redaktor naczelny